

El temps que corre

La utilitat del poeta

Joan F. Mira

Entre les escasses qualitats que m'ha atorgat la natura, o la divinitat que la governa, no figura la capacitat de produir aquella cosa tan impalpable i tan seriosa que en solem dir poesia. Jo podria confeccionar versos (ho vaig fer una vegada als dotze anys), que és una activitat bastant simple i a l'abast de tothom, com demostra la quantitat infinita que se'n publiquen. Però sempre he suposat que la poesia era alguna cosa més que els versos. Ho he suposat, sense saber molt bé per què, a pesar d'intentar-ho: sóc també mal lector de poemes, i em sembla que ja no puc fer-hi gran cosa. Fa pocs dies, però, m'ha arribat a les mans, per obra de persones amables, un recull amb el títol anglès *Tugs in the Fog*, probable traducció del català *Remolcadors entre la boira*, l'autor del qual, un gran poeta, el presenta amb pròleg bellíssim, d'on em permetré traduir alguns paràgrafs. Com aquest: "Pel que fa a la poesia, a pesar del fet que és escrita i llegida a través d'allò que es podria anomenar la nostra intel·ligència emocional, pense que l'única cosa que la caracteritza i la diferencia de la prosa és la concisió i l'exactitud. És la forma més exacta d'escriure, de la mateixa manera que les matemàtiques són la més exacta de les ciències: la poesia ha de dir només allò que és necessari (generalment sense saber què és) als seus lectors." Milers de versos, doncs, milions de versos al llarg de la història, no són de cap manera poesia: a penes són ratlles curtes i escrites en columna, o això he pensat sovint i veig que no m'equivocava. Perquè: "D'aquesta exactitud ve el seu poder de consolar, perquè la poesia serveix per introduir dins nostre algun canvi que portarà un ordre més gran enfront del desordre de la vida. Si això es produeix, vol dir que el lector ha 'entès' el poema en algun nivell, prou almenys per disposar-se a continuar pensant-hi i a continuar llegint-lo, i per fer això no cal posseir cap do o disposició prèvia." La idea és ambiciosa: consolar, canviar la vida, ordenar, no és poca cosa. No sé si els novel·listes podrem mai arribar a tant.

Certament, els qui no escrivim poesia sinó altres formes de literatura, no ens fem, i no sé si ens l'hauríem de fer, la il·lusió d'arribar tan lluny: "Però si la poesia no requereix massa condicions prèvies, això no significa que escriure-la o llegir-la siguin activitats innocents, ja que no hi ha res més allunyat de la poesia que l'espontaneïtat ingènua. Per ser exactes, la poesia és el límit més remot cap on podem anar mentre participem de la vida, i de les coses. Més enllà de la poesia comença una zona a la vora (*edge*) del món, una estèril lluminositat o foscor, amb certesa el lloc a què aspira el místic, un territori que –ho admet– desperta la meua desconfiança, perquè jo pertany a la vella escola de pensament que sospita que els místics són mistificadors, encara que de vegades a pesar d'ells mateixos. La poesia s'esforça a ser totalment el contrari, intenta viure la vida amb el mínim

de mistificació possible sense caure en el terror, viure amb la dosi més alta de veritat que podem suportar, que no és massa, perquè la veritat, com en la tragèdia grega, destrueix el qui la desvela. També es podria dir que el poeta és una estranya classe de místic, capaç de dir allò que veu: d'alguna manera és com si les paraules hagueren servit, donant nom a les coses, per establir una línia de defensa contra el terror del món, i que la poesia ens hagués de permetre de penetrar una vegada més –sempre amb prudència, sempre guardats per les paraules– en aquella infinitat glaçada que comença darrere de la barrera protectora del llenguatge." Llegint això, pobre de mi, veig que no hi arribaré mai, ni escrivint ni llegint. I tanmateix, hi estic del tot d'acord. I més d'acord encara en un propòsit que sí que compartim, el gran poeta i jo: "Però també intente no oblidar la funció que té la poesia de mantenir-se fidel a allò que hem sentit en un moment donat, és a dir, de salvar la nostra memòria dels efectes destructors (*wasting*) del temps." El nom de l'autor és el que vostès ja havien pensat: Joan Margarit. I el llibre *Tugs in the Fog* és un recull de poemes feliçment traduïts a l'anglès. Quant al pròleg, perdó per l'abús de la meua versió improvisada.

“És com si les paraules hagueren servit, donant nom a les coses, per establir una línia de defensa contra el terror del món, i que la poesia ens hagués de permetre de penetrar una vegada més –sempre amb prudència, sempre guardats per les paraules– en aquella infinitat glaçada que comença darrere de la barrera protectora del llenguatge”